

HET ITINERA-INSTITUUT DOMINEERT DE SOCIAAL-ECONOMISCHE DISCUSSIE. MAAR MET DE

Goede raad is duur

De powerlist: wie is de invloedrijkste econoom?

Het cijfer achter de namen geeft aan hoe vaak een econoom de voorbije twaalf maanden in kranten en tijdschriften aan het woord kwam, in een citaat, een opiniebijdrage of een interview.

1. Paul De Grauwe (KU Leuven) 499
2. Geert Noels (Econopolis) 483
3. Marc De Vos (Itinera) 417
4. Peter Vanden Houte (ING) 352
5. Ivan Van de Cloot (Itinera) 304
6. Peter De Keyzer (Petercam) 121
7. André Decoster (KU Leuven) 108
8. Koen Schoors (UGent) 95
9. Johan Albrecht (Itinera) 74
10. Jef Vuchelen (VUB) 11

Het clubje aan de top is klein. Media zoeken hun gesprekspartners tenslotte graag bij bekende namen, niet elke econoom is bereid of heeft de tijd om de media geregeld te woord te staan, en niet elke econoom bestudeert een even sexy niche. Dat maakt vergelijkingen rela-

© ip

© mh

© pn

tief. De Grauwe, Noels en de Itinera-lui spreken zich graag uit over een breed gamma van onderwerpen, André Decoster kwam bijna uitsluitend in beeld door zijn werk rond de financieringswet.

Hun motieven verschillen ook heel erg. Geert Noels werft met zijn media-aanwezigheid ook bekendheid voor zijn financiële dienstencentrum Econopolis, Peter Vanden Houte en Peter De Keyzer laten de media delen in kennis die ze in de eerste plaats vergaren als hoofdeconoom bij respectievelijk ING en Petercam. Het Itinera Institute richt zich uitdrukkelijk op de publieke opinie – en met succes. In deze lijst troont het, alleen al met De Vos (die overigens geen econoom is, maar een jurist), Van de Cloot en Albrecht, helemaal bovenaan, met 795 vermeldingen; het instituut zelf scoorde er in dezelfde periode zelfs 1.073. Daar ligt de kracht van de denktank: individueel zouden deze drie, vanuit hun eigen specialiteit, nooit zoveel aandacht hebben gekregen.

MARC REYNEBEAU

Niet zomaar 'onzin', maar zelfs 'domme onzin'. Zo twitterde premier Yves Leterme (CD&V) vorige maand over de meningen van Ivan Van de Cloot, hoofdeconoom van het Itinera Institute. En dan te bedenken dat die man het brein is van een denktank die in de media gemiddeld meer dan twee keer per dag als een gezaghebbende bron opdraaft, zon- en feestdagen inbegrepen.

Dat de premier wat geprikkeld reageerde, kwam ongetwijfeld door de plaats van het nu vijf jaar oude Itinera in het sociaal-economische debat. Het instituut is meestal niet erg vleiend voor de politiek. De opinies van de belangrijkste Itinera-woordvoerders, Van de Cloot en directeur Marc De Vos, ademen een licht apocalyptische sfeer: zonder drastische ingrepen is België economisch, financieel en budgettair om zeep. En dat is de schuld van de kortzichtigste politici.

Directeur De Vos, die arbeidsrecht doceert aan de Gentse universiteit, nuanceert: 'Wij stellen ons altijd constructief en oplos-

singsgericht op.' Toch ontleent de denktank zijn bestaansreden niet aan wat alleen een politiek falen kan heten: een beleid, zo luidt de diagnose, dat onder invloed van allerlei belangengroepen geen langetermijnvisie heeft, geen duurzame economische groei kan garanderen en te weinig aan internationale benchmarking doet. En daar wil de denktank tegenin gaan.

Bekend wegens bekend

In een ontwerp van een 'doorbraakrapport' dat Itinera in 2009 in de maak had, maar uiteindelijk niet publiceerde, heette het zelfs dat België in 'verval' verkeerde en door de financiële crisis van 'een problematische' in een 'rampzalige toestand' zou tuimelen. Zoiets hoort de politiek niet graag, terwijl het net dat gebrek aan *sense of urgency* is, aldus De Vos, dat Itinera ter discussie wil stellen. Het in februari 2006 gestichte Itinera is zo goed als de enige denktank naar Amerikaans of Brits model die in België actief is. Vakbonden, werkgeversclubs, politieke partijen of financiële instel-

lingen hebben ook hun eigen studiediensten, naast het wetenschappelijk werk dat aan de universiteiten wordt verricht. Andere denkgroepen dragen dan weer een uitgesproken ideologisch profiel of kiezen voor een meer besloten werking. Niet zo Itinera, dat zich uitdrukkelijk in het dagelijkse publieke debat wil mengen. Om dat met gezag te kunnen doen, nam Itinera een quasi-academische structuur en terminologie aan, onder meer door zich 'instituut' te noemen en medewerkers als 'fellows' te omschrijven. Merkwaardig genoeg kreeg Van de Cloot – in zekere zin de onderzoeksleider – de titel 'chief economist' mee, een term die gangbaar is in financiële instellingen, zoals ING, waar hij tevoren werkte.

Dat belet niet dat Van de Cloot door de media toch als een 'top-econoom' wordt opgevoerd en in de publieke perceptie op gelijke voet staat met bijvoorbeeld een internationaal gerenommeerd academicus als Paul De Grauwe (KU Leuven), hoewel zijn wetenschappelijke kwalificaties veeleer

EIGEN TRANSPARANTIE KAN HET BETER

beperkt zijn. Hier is een zeer eigentijdse *self-fulfilling prophecy* aan het werk: Van de Cloot is bekend omdat hij bekend is, dankzij de media die hem graag als expert consulteren, waarbij bekendheid een vermoeden van deskundigheid opwekt.

Iets te neoliberal

Itinera slaagt er als geen ander in om zijn stempel te drukken op het brede sociaal-economische debat. Dat doet het met een stroom aan studies, standpunten en opinies, van afzonderlijke publicaties, via opiniestukken in de kranten (ook in *De Standaard*), tot duidingpraatjes in het televisie-nieuws. Omdat de inzet het grote publiek erg aanbelangt – het gaat uiteindelijk altijd om geld, *ons* geld – verspreiden de media die inzichten graag verder – twee keer per dag.

Op zelfgenoegzaamheid is Marc De Vos nochtans niet te betrappen. 'Geslaagd zijn we nog niet,' zegt hij. 'Onze werking is nog te veel *topdown*. Daarom willen we ons meer profileren als een discussieforum.' Met dat doel kregen diverse wetenschappers een uitnodiging om columnists te schrijven voor een blog waarmee Itinera nog deze maand van start wil gaan.

De Vos wil het ook qua onderwerpen ruimer zien. In juli vorig jaar breidde Itinera zijn belangstellingssfeer al uit door een besloten overleg te organiseren over de staatshervorming.

'Ik heb groot respect voor wat Itinera doet,' zegt de Gentse politoloog Carl Devos. Hij speelde een rol bij de start van de denktank, maar schroefde zijn medewerking eraan al snel terug. 'Ik had er de tijd niet meer voor,' zegt Devos, 'en Itinera was vooral actief op terreinen die niet tot mijn specialiteit behoren. En, moet ik toegeven, het is me er toch wat te neoliberal van sfeer.'

Dat laatste is een kritiek die wel vaker over Itinera te horen valt. Marc De Vos' voorgeschiedenis bij de rechts-liberale denktank Nova Civitas draagt daar ook toe bij. En indertijd was Itinera inderdaad ook een pleitbezorger van de lage bedrijfsbelastingen

die Ierland tot de 'Keltische tijger' maakten, tot de crash erop volgde. Of was dat louter een vergissing? Idem met de bankencrisis? 'Wie heeft zich daar niet in vergist?' vraagt De Vos retorisch.

Niet erg transparant

Die neoliberale roep wijt hij aan 'de typisch Belgische perceptie-cultuur' en de neiging 'in onze volksaard' om iedereen een ideologisch etiket op te kleven. Of het is een of andere belangengroep die niet graag wordt tegengesproken, die dat zegt. 'We zijn niet te betrappen op ideologische a-priori's,' aldus De Vos, die benadrukt dat alleen stevig becijferd studiewerk en open discussies aan de basis liggen van alle Itinera-standpunten. 'Eerlijk, ik vind ons behoorlijk *middle of the road*. En de socialistische vakbond heeft niet het monopolie van het hart. We lopen met onze ideeën soms voorop, bijvoorbeeld met onze kritiek op de groeinorm in de gezondheids-

bladzijde in kwestie is blanco, op het paginanummer na. Desgevraagd antwoordt directeur De Vos dat zijn begroting 'een bewegend object' is. Na enig aandringen blijkt ze 'tussen 750.000 en een miljoen euro' zwaar te wegen. Behalve een kantoor aan de Leopold II-laan in Brussel wordt met dat niet onaanzienlijke budget de werking van een *back office* en enig personeel betaald. Ook daarover houdt De Vos het liever bij algemeenheden; Itinera heeft een 'dynamisch' personeelsbestand en kent 'geen statische payroll'. Het personeelsbudget zou echter overeenkomen met een zevental voltijdse banen.

Koetshuis van het kasteel

De vraag is waar Itinera dat geld vandaan haalt. Anders dan andere stichtingen in eigen land of de meeste denktanks in het buitenland verstrekt het instituut ook daarover geen informatie. En dat, aldus De Vos, vanwege diezelfde Belgische 'perceptiecultuur'. Dat het instituut in het geheel niet door belangengroepen of met overheidsgeld wordt gefinancierd, moet het publiek maar aannemen. 'Het was een keuze om het zo te doen,' zegt De Vos, 'en het werkt.'

Bij de start van Itinera in 2006 heette het in een intern document dat het geld zou komen van 'topondernemers', ook buitenlandse. Volgens De Vos wordt de basisfinanciering nu verzekerd door 'een vijftigtal' bedrijven, families en anderen die vinden dat het instituut nuttig werk verricht. Daarnaast zou het kunnen rekenen op 'vele honderden, ja duizenden' occasionele donateurs, die hun respect af en toe in klinkende munt omzetten.

Van de 'geheime' financiers is er toch één bekend: Bart Verhaeghe, voorzitter van het instituut, een zakenman die vermogend werd in de vastgoedsector (Verelst, Uplace) en die sinds begin dit jaar ook voorzitter is van Club Brugge. En een vermogend mens kan altijd helpen.

Bijvoorbeeld om een Itinera-vergadering te laten plaatshebben in het koetshuis van zijn riante kasteel in Bever.

Bezig bijtje:
Twee keer per dag bij u thuisbezorgd

De leden van het Itinera Institute kan alvast geen luiheid worden verweten. Volgens cijfers in hun jaarverslag verrichtten ze in 2010 volgende activiteiten:

- 202 eigen publicaties;
- 133 lezingen en presentaties;
- 95 televisie-interviews;
- 78 radio-interviews;
- 436 opiniebijdragen in of interviews met gedrukte media;
- 164 opiniebijdragen in of interviews met online media;
- 21 deelnames aan debatten.

Ongeveer twee derden van die activiteiten gebeuren in het Nederlands en vooral Marc De Vos en Ivan Van de Cloot nemen ze voor hun rekening. Dit alles betekent dat het Itinera Institute gemiddeld per week:

- 3,9 keer een standpunt naar buiten brengt;
 - 14,9 keer aandacht krijgt in de media.
- Die frequentie neemt jaar na jaar toe. Alleen het bereik van het e-zine van het instituut is vorig jaar met ruim een kwart gedaald. Maar ja, waar heb je een e-zine voor nodig als je toch alom in de media aanwezig bent.

Verslavingsprobleem? SolutionS helpt U!

Volledige behandeling op maat van al uw doserings- of verslavingsproblemen op basis van het **Twelve Step Minnesota Model**. Wij bieden u de oplossing met een ambulante behandeling. Indien nodig (binnen 24 uur) opname in SolutionS Center Voorhuizen, de eerste privé verslavingskliniek in de BeNeLux voor in één van onze partnerklinieken binnen en buiten Europa.

SolutionS is 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar. Bel voor een discrete afspraak of vraag eerst vrijblijvend de uitvoerige brochure set aan.

Tel. +32 (0) 3 202 08 80
Venuststraat 12-14, B-2000 Antwerpen
info@addiction-solutions.be
www.addiction-solutions.be